

Medlem af Inatsisartut
Niels Thomsen
Demokraterne
-/her

Svar på § 37.1 nr. 54/2011 Om overvægt og grønlandsk mad

Jeg takker for medlemmets spørgsmål i ht. Inatsisartuts forretningsorden § 37.1 omkring:

1. Hvilke initiativer påtænker Naalakkersuisut at igangsætte for at få befolkningen til at spise grønlandsk mad frem for fedt- og sukkerholdigt importeret mad?

2. Hvilke initiativer påtænker Naalakkersuisut at igangsætte for at få befolkningen til at dyrke mere motion eller til på anden måde at øge sit daglige aktivitetsniveau?

(Medlem af Inatsisartut Niels Thomsen, Demokraterne)

Begrundelse:

Spørgsmålet er stillet med baggrund i, at forskningsresultater viser, at der er alt for mange overvægtige her i landet, og at det høje antal af overvægtige vil betyde et større pres på Sundhedsvæsenet i fremtiden på grund af fedmerelaterede sygdomme som hjertekarsygdomme, kræft, type 2 diabetes, forhøjet blodtryk og forhøjet kolesterol. Spørgsmålsstilleren angiver nødvendigheden af forebyggelse og peger specielt på, at kost og motion er afgørende og herunder, at der bør være øget fokus på at spise grønlandsk mad og på, at der kommer endnu mere fokus på at dyrke motion eller andre former for fysisk aktivitet i fritiden.

Svar:

Jeg kan give spørgsmålsstilleren ret i sine betragtninger om, at forebyggelse er den eneste vej ud af det boom af livsstilsrelaterede sygdomme, som vi har i dag. Netop væksten i livsstilsrelaterede sygdomme var baggrunden for folkesundhedsprogrammet, Inuuneritta.

Overvægt basalt skyldes en for høj energiindtagelse i forhold til den energi, der forbrændes. Den enkeltes spise- og motionsvaner er afgørende for, om man udvikler overvægt, men Inuuneritta peger på, at det skal være let at være sund – herunder økonomisk overkommeligt. Inuunerittas strategi omkring kost og fysisk aktivitet er, "*at sundhed i forhold til kost og fysisk aktivitet skal synliggøres*". Målene er bl.a. at styrke tilgængeligheden af et varieret udbud af sunde grønlandske og importerede fødevarer.

Kostvaner er dybt integreret i kulturen. Den traditionelle kost kom fra naturen. Det var derfor havpattedyr som sæl og hval, fisk, fugle samt landpattedyr suppleret med bær,

10. marts 2011
Sagsnr. 2011-046719
Dok. Nr. 573731

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 32 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

tang, maveindhold og andre plantekomponenter. Ernæringsrådet anbefaler i sine 10 kostråd at spise grønlandske fødevarer, da den traditionelle grønlandske kost af marine pattedyr har et stort indhold af sunde langkædede n-3 fedtsyrer. Samtidig pointeres vigtigheden af at spise en varieret kost, da den traditionelle også indeholder forureningsstoffer som PCB, nedbrydningsprodukter fra sprøjtemidler og kviksølv, der ophobes i kroppen.

Der har været lavet en lang række af initiativer for at udbrede kendskabet til og indtaget af sunde fødevarer. Af pladshensyn kan kun nogle af disse fremhæves her.

Siden 2006 har der i regi af Paarisa været oplysningskampagner omkring at udbrede kostrådernes anbefalinger, ligesom Ernæringsrådet har udgivet 3 hæfter om sund kost til børn fra 0-14 år.

I 2007 foreslog Ernæringsrådet en ændring af servicekontrakten omkring basisvaresortimentet i Pilersuisoqs butikker mod mere sunde produkter. Ud over dette har der været afholdt kurser for professionelle omkring vejledning i sund levevis med fokus på kost og motion. En arbejdsgruppe har udarbejdet anbefalinger til Naalakkersuisut omkring muligheder for at forhøje priserne på energirige, usunde fødevarer.

Det er Naalakkersuisuts intention, at alle elever i folkeskolen skal have tilbud om et sundt måltid i skolen, og har siden 2007 afsat penge til dette formål. Sund skolemåltid til alle børn med udgangspunkt i de 10 kostråd og de lokale ressourcer er fortsat en mærkesag bl.a. gennem projektet "Mad- og måltidspolitik i skoler og fritidshjem, hvorfor og hvordan" og i 2011 også på førskoleområdet. Formålet er at klæde lokale fagfolk på til at udarbejde og samarbejde om deres egen lokale mad- og måltidspolitik. Paarisa har udgivet et ekstrainummer af SILA i oktober 2010 med fokus på "Mad, krop og kultur". Der har ligeledes været kursus med fokus på sund kantinemad.

Paarisa/Ernæringsrådet samarbejder aktuelt med Grønlands Statistik og Statens Institut for Folkesundhed om en undersøgelse af, hvad det koster at træffe det sunde valg, dvs. hvad det koster at leve efter de 10 kostråd – i relation til lønindkomst og levevilkår.

Paarisa har gennemført opkvalificeringskurser for de kommunale forebyggelseskonsulenter om sund livsstil. I Sundhedsvæsenets regi forventes de nyoprettede livsstilsambulatorier "Inuunerissarfiit" at blive hjørnesten i forebyggelsen.

I den Regionale Udviklingsstrategi (RUS) arbejdes ud fra taktiske mål omkring:

- At øge selvforsyningsgraden gennem højere afsætning og forbedret konkurrenceevne af grønlandsk producerede fødevarer
- At øge den enkelte fangers indtjeningsmuligheder

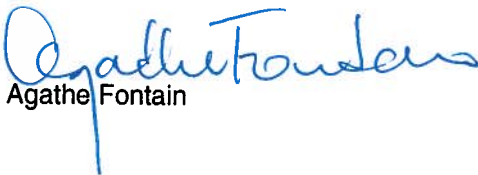
Strategien er endnu under udarbejdelse, men der har allerede været en række initiativer, bl.a. kurser for iværksættere, som ønskede at starte egen produktion af fødevarer og igangsat et projekt omkring et mini-opskæringssted af moskusokser i Arsuk/Ivittuut.

Veterinærafdelingen har deltager i Styregruppen for Ny Nordisk Mad. Projekter herunder er bl.a. at fremme kendskabet til grønlandsk mad i Norden, at fremme lokal nicheproduktion i Grønland, at fremme oplevelsesturisme og de kreative erhverv ved at fremme kendskabet til lokale råvarer og lokal identitet gennem maden, samt at støtte tiltag, der fremmer lokal fødevarereproduktion.

Selvstyret arbejder på at få udarbejdet en strategi- og handlingsplan omkring fødevarerområdet i andet halvår af 2011. Den skal skabe et samlet overblik over området og prioriteret konkrete initiativer, der kan understøtte både målene i den regionale udviklingsstrategi og Ernæringsrådets anbefalinger. Selvstyret og flere kommuner arbejder med fødevarer som en del af områderne: innovation og oplevelsesproduktion. I efteråret 2010 og i foråret 2011 afholdes workshops for selvstændige erhvervsdrivende om det at være innovativ og skabe merværdi i eksisterende produktioner.

Omkring motion anbefaler "Ernæringsrådet" 1 times fysisk aktivitet dagligt for både børn og voksne. På motionsområdet har der ikke været det samme store antal af centrale initiativer, men Inuuneritta har gennem en lang række af initiativer søgt også at understøtte lokale indsatser på motionsområdet, fx fodboldskoler og projekter, hvor formålet bl.a. har været at sætte livsstil og motion på dagsordenen i virksomheder og institutioner. "Inuunerissarfii" – tidligere Diabetesgruppen i Nuuk - er initiativtager til en række lokale initiativer omkring motion i hverdagen og at deltage i bl.a. konkurrencer og at tælle skridt.

Med venlig hilsen

Agathe Fontain